

งานที่มีคุณค่าสำหรับคนพิการ

การเข้าร่วมในสังคม ของคนพิการในประเทศไทย

International
Labour
Organization

FACT SHEET

ผู้หญิงและผู้ชายพิการสามารถและต้องการเป็นสมาชิกที่สร้างคุณประโยชน์ให้การส่งเสริมให้เกิดสังคมรวมและโอกาสการจ้างงานสำหรับคนพิการในประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนานั้นจำเป็นต้องพัฒนาการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน การฝึกอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และงานที่เหมาะสมกับทักษะ ความสนใจและความสามารถของคนพิการโดยมีการปรับเปลี่ยนตามความจำเป็น นอกจากนี้หลายสังคมยอมรับว่าจำเป็นต้องขจัดอุปสรรคอื่นๆ ด้วย กล่าวคือต้องทำให้สภาพแวดล้อมด้านกายภาพเอื้อต่อคนพิการมากขึ้น ให้ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบที่หลากหลาย และท้าทายต่อทัศนคติและสมมุติฐานที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับคนพิการ

สถานการณ์ปัจจุบัน

หญิงและชายเกือบสองล้านคนในประเทศไทย เป็นคนพิการ¹ หรือคิดเป็นร้อยละ 3 ของจำนวนประชากร และคนพิการส่วนใหญ่ในประเทศไทยอาศัยอยู่ในชนบท

ตัวเลขที่ได้จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2550 แสดงให้เห็นว่าร้อยละ 65 ของคนพิการที่มีอายุมากกว่า 15 ปีไม่มีงานทำ ส่วนคนที่มีงานทำในสาขาวิชาชีพนั้นอยู่ในอัตราส่วนน้อย ขณะที่ส่วนใหญ่ (มากกว่าร้อยละ 50) ทำงานภาคเกษตรกรรมและการประมง นอกจากนี้ผู้ชายพิการมักได้งานทำมากกว่าผู้หญิงพิการในอัตราส่วนร้อยละ 43 และ 28 ตามลำดับ²

¹ ประเทศไทยมีชื่อที่เป็นทางการว่า "ราชอาณาจักรไทย" อัตราส่วนของประชากรในประเทศที่เป็นคนพิการประมาณจากข้อมูลเมื่อ พ.ศ. 2550 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

² การสำรวจสุขภาพและสวัสดิการเมื่อ พ.ศ. 2550 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ

การสนับสนุนจากภาครัฐ

รัฐบาลไทยมีมติผ่านร่างกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายหลายฉบับรวมทั้งมติคณะรัฐมนตรี กฎและนโยบายจำนวนมากที่เกี่ยวกับคนพิการรวมทั้งสิทธิในการสร้างคุณประโยชน์และการทำงานที่มีคุณค่า การรับบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ รวมถึงได้รับค่าชดเชย ผลประโยชน์ในระบบประกันสังคม และการส่งเสริมให้เป็นผู้ประกอบการ ซึ่งกฎหมายและนโยบายที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

- **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และแก้ไขเมื่อ พ.ศ. 2550** มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติด้วยสาเหตุจากสภาพร่างกายหรือสุขภาพ และให้คนพิการมีสิทธิได้รับสวัสดิการสังคมและบริการต่างๆ
- **พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550** เป็นกฎหมายคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของคนพิการอย่างครบถ้วนและมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติด้วย กฎหมายฉบับนี้ออกแทนพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับความพิการฉบับแรกของประเทศไทย พระราชบัญญัติฉบับใหม่ทำให้มีการจัดตั้ง **คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ** ขึ้นมาแทนสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ตลอดจนทำให้เกิดสำนักงานใหม่ที่นำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการไปปฏิบัติ และทำให้เกิดกองทุนที่สำนักงานนี้นำไปบริหารเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ
- **แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2550-2554** ให้แนวทางการดำเนินงานเพื่อคนพิการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน
- **พระราชบัญญัติการศึกษาคนพิการ พ.ศ. 2551** ส่งเสริมให้คนด้อยโอกาสทุกกลุ่มมีโอกาสทางการศึกษาและฝึกอาชีพอย่างเสมอภาค
- **ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย (3 ธันวาคม 2541)** ซึ่งได้รับอนุมัติและลงนามโดยอดีตนายกรัฐมนตรีเป็นสัญญาที่ประชาชนชาวไทยมีให้คนพิการ ในปัจจุบันใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการจัดบริการต่างๆ ให้แก่คนพิการ

กระทรวงหลักที่รับผิดชอบงานด้านคนพิการ

กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นกระทรวงหลักซึ่งมีหน้าที่ออกนโยบาย แผนการ และบริการเกี่ยวกับคนพิการ โดยร่วมมือกับ

- กระทรวงสาธารณสุข
- กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงแรงงาน

ข้อบังคับสำคัญระดับนานาชาติว่าด้วยเรื่องความพิการและสถานะของข้อบังคับ

- อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานและการประกอบอาชีพ พ.ศ. 2501 (ฉบับที่111) สถานะ ประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบัน
- อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพและการจ้างงาน (คนพิการ) พ.ศ. 2526 (ฉบับที่159) สถานะ ประเทศไทยให้สัตยาบันเมื่อ 11 ตุลาคม 2550
- อนุสัญญาองค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (2549) และพิธีสารเลือกรับ สถานะ ประเทศไทยให้สัตยาบันเมื่อ 29 กรกฎาคม 2551 พิธีสารเลือกรับไม่ได้ให้สัตยาบัน

นอกจากนี้ประเทศไทยยังพยายามบรรลุเป้าหมายตามกรอบการปฏิบัติงานแห่งสหประชาชาติจากทะเลสาบ บิวาโก และบิวาโกบวกห้าสู่สังคมบูรณาการ ปลอดภัยจากอุบาสรรค และตั้งอยู่บนฐานของสิทธิสำหรับทศวรรษที่สองของคนพิการในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก

องค์กรคนพิการระดับชาติ

- สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย
- สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย
- สมาคมพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย
- สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย
- สมาคมเพื่อคนพิการทางสติปัญญาแห่งประเทศไทย

องค์กรที่ให้บริการคนพิการ

- คริสโทเฟิล-บลินเดินมิชชั่น (ซีบีเอ็ม)
- แชนดิแคป อินเตอร์เนชันแนล

บทบาทขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

เป้าหมายสำคัญของ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ คือการส่งเสริมโอกาสให้ทุกคนซึ่งรวมถึงคนพิการ สามารถเข้าถึงงานที่มีคุณค่าและสร้างคุณประโยชน์โดยยึดหลักอิสรภาพ ความยุติธรรม ความปลอดภัยและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ องค์การแรงงานระหว่างประเทศดำเนินงานเพื่อให้ทุกคนได้ทำงานที่มีคุณค่าโดยส่งเสริมมาตรฐานแรงงาน รณรงค์ ให้ความรู้ และให้บริการความร่วมมือทางด้านเทคนิคและเป็นหุ้นส่วนทั้งภายใน องค์การแรงงานระหว่างประเทศและองค์กรภายนอก ในขณะนี้กำลังมีการกำหนดแผนงานที่มีคุณค่าประจำประเทศไทย แผนงานนี้จะเป็นแนวทางให้ องค์การแรงงานระหว่างประเทศดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายเรื่องงานที่มีคุณค่า

โครงการความร่วมมือทางวิชาการด้านความพิการในประเทศไทยมีชื่อว่า “การส่งเสริมความสามารถที่จะได้งานทำและการจ้างงานสำหรับคนพิการด้วยกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ” (Promoting the Employability and Employment of People with Disabilities through Effective Legislation-PEPDEL) การดำเนินโครงการ PEPDEL ในระยะต่างๆ ก่อนหน้านี้เป็นการรวบรวมงานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับนโยบายและการปฏิบัติในเรื่องการจ้างงานและการฝึกอบรมซึ่งทำให้เกิดฐานความรู้เรื่องคนพิการและการแลกเปลี่ยนตัวอย่างของวิธีปฏิบัติที่ดี นอกจากนี้ยังได้ชี้ให้เห็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วนของการปรึกษารัฐบาล ผู้แทนของกลุ่มลูกจ้างและนายจ้าง และองค์กรของคนพิการ การให้การสนับสนุนคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นเพื่อทบทวนพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ซึ่งมีการขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญต่อร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้วย และมีการพัฒนาและทดลองหลักสูตรการฝึกอบรมเรื่องกฎหมายและนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวกับความพิการและการนำกฎหมายและนโยบายไปปฏิบัติที่วิทยาลัยราชสุดาตามมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลในอนาคต

งานที่มีคุณค่าและการสร้างคุณประโยชน์ทำให้คนพิการสามารถบรรลุความปรารถนาของตน ทำให้สถานะความเป็นอยู่ของตนดีขึ้น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในสังคมมากขึ้น

การทำให้ประเด็นเรื่องความพิการรวมอยู่ในนโยบายและกฎหมายแรงงาน รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายและการใช้นโยบายที่เกี่ยวกับความพิการที่มีอยู่แล้วอย่างมีประสิทธิภาพ และการให้เกิดความเสมอภาคทางโอกาสในการจ้างงานและการฝึกอบรมเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่จะช่วยลดภาวะความยากจนและทำให้เกิดสังคมแห่งการมีส่วนร่วมและเศรษฐกิจที่รวมคนพิการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของระบบในประเทศไทย

ขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

เอมานูเอลลา พอสซาน
ผู้ประสานงานประจำอนุภูมิภาคโครงการความพิการ
ILO และโครงการความร่วมมือเพื่อให้ความช่วยเหลือแห่งไอร์แลนด์
โครงการ PEPDEL ประเทศไทย
pozzan@ilo.org